

Nr 248

Av herr **Magnusson** i Borås och fröken **Wetterström**, om viss ändring av förordningen om statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor.

De erkända arbetslöshetskassorna betalade under år 1956 i arbetslöshetsersättning 84 949 806 kr. Av detta belopp bidrog statsverket med 59,5 % eller 50 576 884 kr. Bidraget var fördelat på följande poster:

1. grundstatsbidrag	22 968 880 kr.
2. daghjälsbidrag	19 769 022 »
3. familjetilläggsbidrag	7 838 982 »
	50 576 884 kr.

Dessutom utgick statsbidrag till kassornas förvaltning med 4 534 486 kr., vilket motsvarade 50,4 % av deras sammanlagda kostnader för detta ändamål.

Bidragen utgår jämlikt föreskrifter i förordningen den 14 december 1956 om statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor. Enligt denna utgår — vid angiven förutsättning — grundstatsbidrag för varje dag, för vilken daghjälp utgivits, med ett grundbelopp av 2 kr. 25 öre och ett tilläggsbelopp av 25 öre för varje hel krona, varmed daghjälpens överstiger 5 kr. 50 öre. Daghjälsbidrag utgår till kassa, som under året haft i genomsnitt mer än tre ersättningsdagar per medlem. Bidragsunderlag är det i daghjälp utgivna beloppet efter avdrag för grundstatsbidraget. Har en kassa under året haft i genomsnitt 3,25 ersättningsdagar per medlem utgår daghjälsbidrag med 3 % av bidragsunderlaget. Den procentsats, efter vilken bidraget utgår, stiger hastigt med ökat antal ersättningsdagar för att vid 26 eller flera dagar nå upp till 75 %. Daghjälsbidraget är därför — till skillnad mot grundstatsbidraget — synnerligen progressivt.

Storleken av de till de största kassorna för år 1956 utbetalade grundstats- och daghjälsbidragen återfinnes i följande uppställning, som omfattar de kassor vilkas medlemsavgifter (kol. 1) överstigit en miljon. Där anges också antalet ersättningsdagar per medlem samt relationen mellan utgivna bidrag och inbetalade medlemsavgifter.

Kassa	1 Influtna vecko- (månads) avgifter	2 Grund- stats- bidrag	3 Daghjälps- bidrag	4 Ersättn. dagar per medlem	5 Kol. 2 + 3 i % av kol. 1
<i>Jordbruk o. skogsbruk</i>					
Lantarbetarnas	1 061 221	524 887	300 984	4,7	77,8
Skogs- o. flottningsarbetarnas ...	1 278 070	586 717	307 675	5,7	70,0
<i>Industri m. m.</i>					
Metallind.arbetarnas	7 963 403	2 230 202	—	1,9	28,0
Fabriksarbetarnas	3 048 560	1 121 257	426 394	4,5	50,8
Träind.arbetarnas	3 463 818	1 676 384	1 048 639	5,6	78,7
Pappersind.arbetarnas	2 933 036	74 903	—	0,5	2,6
Beklädnadsarbetarnas	1 642 139	658 381	250 928	4,2	55,4
Livsmedelsarbetarnas	1 849 369	533 620	79 916	3,6	33,2
Textilarbetarnas	1 739 000	659 081	188 056	4,1	48,7
<i>Byggnads- o. anläggn.-verksamhet</i>					
Byggnadsarbetarnas	10 279 772	8 157 721	11 720 798	12,5	193,4
Murarnas	1 712 436	1 352 385	2 229 994	18,5	209,2
Målarnas	1 946 538	1 067 188	1 437 914	11,4	128,7
<i>Samfärdsel</i>					
Transportarbetarnas	1 718 252	705 726	490 958	4,4	69,6
<i>Handel</i>					
Handelsanställdas	1 905 788	441 856	—	1,2	23,2
<i>Arbetsledning m. m.</i>					
Industritjänstemännens	1 058 072	170 420	—	0,4	16,1

Av uppställningen framgår, att de tre i avsnittet byggnads- och anläggningsverksamhet ingående kassorna uppburit daghjälsbidrag med tillhoppa 15 388 706 kr. Detta motsvarar 78 % av hela det av statsverket i daghjälsbidrag utbetalade beloppet 19 769 022 kr. Av hela grundstatsbidraget om 22 968 880 kr. gick 10 577 294 kr. eller 46 % till de tre byggnadskassorna, och dit gick också 52 % (4 053 433 kr.) av familjetilläggsbidraget om 7 838 982 kr. De tre stora byggnadskassorna hade den 31 december 1956 165 432 medlemmar eller 13 % av medlemsantalet i samtliga erkända arbetslöshetskassor.

Eftersom alltså kassor med 13 % av samtliga kassamedlemmar uppburit 30 019 433 kr. eller 60 % av hela det i statsbidrag till försäkringsersättning utbetalade beloppet om 50 576 884 kr., borde arbetslösheten inom dessa kassor ha varit uppseendeväckande hög. Som framgår av den ovan gjorda uppställningen var också det genomsnittliga antalet ersättningsdagar förhållandevis högt inom byggnadskassorna. Detta är emellertid något för dessa normalt, ty i byggnadsverksamheten är både arbetet mer säsongbundet och platsbyten — med åtföljande hög arbetslöshet — vanligare än inom andra näringsgrenar. Att byggnadsfackens arbetslöshet under år 1956 icke varit i jämförelse med andra år uppseendeväckande hög framgår av nedanstående

uppställning, som anger den procentuella arbetslösheten i fackförbunden inom byggnads- och anläggningsverksamheten samt — såsom jämförelse — inom industrien:

Arbetslöshet i fackförbunden i procent

	Byggnads- och anläggnings- verksamhet	Industri
1950	5,6	1,2
1951	4,2	1,0
1952	5,1	1,5
1953	6,0	1,9
1954	5,4	1,8
1955	5,6	1,5
1956	6,8	1,9

Arbetslösheten inom byggnadsfacken är avsevärt högre än den genomsnittliga och kunde därför vid i övrigt lika villkor för de olika facken motivera särskilda förmåner till byggnadskassorna. Det bör emellertid framhållas, att den relativt höga lönenivån inom byggnadsbranschen motiverats av bl. a. den större arbetslöshetsrisken.

Under år 1955 var den genomsnittliga timlönen för vuxna manliga industriarbetare 4 kr. 64 öre och för byggnadsarbetare 5 kr. 98 öre. Skillnaden är 29 % och innebär alltså att den större lönen väl kompenserar en cirka fyra enheter högre arbetslöshetsprocent. Statsbidragen till byggnadskassorna borde därför rätteligen utgå enligt andra grunder än bidragen till övriga kassor. Genom den schablonmässiga bidragsgivningen blir byggnadsarbetarna dubbelkompenserade för sin större arbetslöshetsprocent.

Vi anser det lämpligt att nedbringa den påtalade överkompensationen och förordar att detta sker genom en ändring av reglerna för utbetalande av daghjälsbidrag på sätt framgår av nedan intagna förslag till sänkta bidragsprocentsatser. Härigenom skulle viss höjning av medlemsavgifterna nödvändiggöras. Storleken därav för de femton största kassorna, beräknad på grundval av utgifterna 1956, framgår av omstående sammanställning, vari även anges det mediandaghjälpsbelopp, för vilket respektive kassors medlemmar var försäkrade.

Medlemsavgifterna skulle som synes — utom beträffande byggnadskassorna — antingen förbli oförändrade eller endast höjas obetydligt.

Vi anser icke att en ökad fondering är påkallad. De totala fonderna uppgick vid slutet av 1956 till 279 milj., vilket innebar en ökning under året med drygt 20 milj. Dessa siffror bör ses i relation till den under året utbetalade försäkringsersättningen — 85 milj. — varav 50 milj. i statsbidrag. Om de ändrade reglerna varit i kraft 1956 hade statsbidrag utgått med ca 40 milj.

Kassa	Genomsnittl. veckoavgift 31. 12. 56	Genomsnittl. veckoavg. vid här föreslagna best.	Ökning av veckoavgiften	Medianbelopp för daghj. per medlem
<i>Jordbruk o. skogsbruk</i>				
Lantarbetarnas	0: 78	0: 90	0: 12	10: 00
Skogs- o. flottningsarbetarnas	1: 50	1: 68	0: 18	12: 00
<i>Industri m. m.</i>				
Metallind.arbetarnas	0: 74	0: 74	—	16: 50
Fabriksarbetarnas	1: 15	1: 23	0: 08	13: 50
Träind.arbetarnas	1: 39	1: 60	0: 21	16: 50
Pappersind.arbetarnas	1: 76	1: 76	—	16: 50
Beklädnadsarbetarnas	1: 00	1: 08	0: 08	11: 50
Livsmedelsarbetarnas	1: 15	1: 18	0: 03	14: 00
Textilarbetarnas	1: 06	1: 12	0: 06	15: 00
<i>Byggnads- o. anläggn.-verksamhet</i>				
Byggnadsarbetarnas	2: 02	3: 17	1: 15	16: 50
Murarnas	3: 00	4: 96	1: 96	16: 50
Målarnas	2: 46	3: 37	1: 11	16: 50
<i>Samfärdsel</i>				
Transportarbetarnas	1: 03	1: 18	0: 15	14: 50
<i>Handel</i>				
Handelsanställdas	0: 51	0: 51	—	16: 50
<i>Arbetsledning m. m.</i>				
Industritjänstemännens	0: 25	0: 25	—	17: 00

Utöver den justering av förordningen om statsbidrag till de erkända arbetslöshetskassorna, för vilken vi redogjort, bör en enligt vår mening hittills icke tillräckligt beaktad detalj göras till föremål för närmare överväganden.

Arbetslöshetsförsäkringens syfte får anses vara att underlätta försörjningen under den tid som förgår, innan en arbetslös genom egna och arbetsförmedlingens ansträngningar erhållit nytt arbete. Den förutsätter i enlighet härmed både arbetsvillighet och arbetsförmåga. Det får antagas icke ha varit lagstiftarnas avsikt att understöd skall utges för den som frånträder sin tjänst vid i förväg bestämd ålder och erhåller med tjänsten förenad pension. Pensionsåldern bör och torde också i allmänhet vara så bestämd att arbetstagaren, när pensionsålder uppnås, icke längre förmår fullgöra sin uppgift på tillfredsställande sätt. Kan han alltjämt utföra sitt arbete lär han, åtminstone under perioder av full eller överfull sysselsättning, beredas tillfälle att kvarstå i tjänst och tidpunkten för pensioneringen alltså förskjutas. Det är uppenbart att den som avgått ur tjänst med pension icke är arbetslös i den mening, som bör grunda rätt till understöd. Om stadgarna icke innehåller inskränkande bestämmelser betraktas emellertid även en pensionär såsom arbetslös och understödsberättigad såvida han anmäler sig på arbetsförmedlingen och icke kan anvisas för honom lämpligt arbete, något som naturligt nog oftast inte är möjligt. Kännedom om denna lucka har på sina

håll lett till den uppfattningen att medlemmarna alltid har rätt till minst ett understöd, nämligen när de själva och andra räknar med att de definitivt upphört att vara arbetstagare.

Medan en inskränkning i rätten till arbetslöshetsunderstöd för dem, som avgått med pension vid fastställd ålder, får anses vara starkt motiverad, kan andra synpunkter anmäla sig i fråga om arbetstagare utan rätt till tjänstepension. För dessa anses emellertid folkpensionen bereda en draglig försörjning. Så länge denna i huvudsak bestrides av skattemedel är det icke tillfredsställande att vissa folkpensionärer, nämligen medlemmarna i arbetslöshetskassorna, därutöver skall erhålla av staten delvis bekostade arbetslöshetsunderstöd. Denna inadvartens blir än mer framträdande sedan planerade förbättringar i folkpensionen genomförts. Närmast till hands synes ligga en bestämmelse, som innebär att statsbidrag icke i någon form skall lämnas arbetslöshetskassa i fråga om medlemmar som fyllt 67 år. Men statsbidrag synes icke heller böra utgå för understöd till medlemmar, som avgått ur tjänst med pension före 67 års ålder.

Innan ett avgörande i berörda avseende träffas erfordras emellertid en utredning, och vi förordar därför att en sådan snarast verkställs.

Med stöd av vad ovan anförts hemställer vi,

- 1) att riksdagen måtte antaga följande

Förslag

till ändrad lydelse av bilaga till förordningen den 14 december 1956 (nr 630) om statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor.

Antal ersättningsdagar per medlem	Daghjälpsbidragets storlek i % av hela bidragsunderlaget enl. 3 § vid olika antal ersättn.dgr pr medlem	Antal ersättningsdagar per medlem	Daghjälpsbidragets storlek i % av hela bidragsunderlaget enl. 3 § vid olika antal ersättn.dgr per medlem	Antal ersättningsdagar pr medlem	Daghjälpsbidragets storlek i % av hela bidragsunderlaget enl. 3 § vid olika antal ersättn.dgr per medlem
0—3	0,0	6	15,1	17	35,0
3,25	1,5	7	18,7	18	35,6
3,50	3,0	8	21,7	19	36,1
3,75	4,4	9	24,3	20	37,5
4	5,9	10	26,5	21	43,5
4,25	7,2	11	28,4	22	48,5
4,50	8,4	12	30,0	23	53,5
4,75	9,7	13	31,3	24	58,5
5	10,8	14	32,5	25	63,5
5,25	12,0	15	33,5	26	68,5
5,50	13,0	16	34,3	27 o. däröver	75,0

Särskilda bestämmelser — — — sker avrundningen uppåt.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1958.

2) att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t an-
hålla, att Kungl. Maj:t måtte företaga en översyn av stats-
bidragsbestämmelserna vad angår medlem i arbetslöshets-
kassa som åtnjuter tjänste- eller folkpension.

Stockholm den 25 januari 1958

Tage Magnusson

i Borås

Karin Wetterström

Nr 249

Av herr Svensson i Krokstorp m. fl., om höjning av avgifterna för
registrering i bilregistret.

Avgift för registrering i bilregistret skall utgå i nedan nämnda fall och
med följande belopp:

	Bil	Mc	Traktor med gummihjul	Släp- fordon
a) Ansökan om registrering	15	5	2	5
b) Anmälan om övergång av ägan- derätt till fordon				
av nye ägaren	5	3	2	3
av förre ägaren	—	—	—	—
c) Anmälan av ny trafikförsäkring	—	—	—	—
d) Anmälan om ändring betr. for- dons hemort, ägarens namn, yrke, hemvist och postadress, så ock anmälan, som avses i 19 § 2 mom. vägtrafikförordn. (avregistrering)	—	—	—	—
e) Annan anmälan, som göres av annan än länsstyrelse, polis- man eller besiktningsman	5	3	2	3

Bestämmelser härom gives i Kungl. Maj:ts vägtrafikkungörelse den 7 de-
cember 1951.

Avgift för registrering av bil och motorcykel utgick redan enligt Kungl.
Maj:ts kungörelse om automobilregisters förande m. m. den 12 november
1915 med samma belopp, eller resp. 15 och 5 kronor. Likaså kvarstår av-
gifterna för bil och motorcykel enligt punkt e) i ovan angivna förteckning
oförändrade. Avgifterna för släpfordon fastställdes i Kungl. Maj:ts kungö-